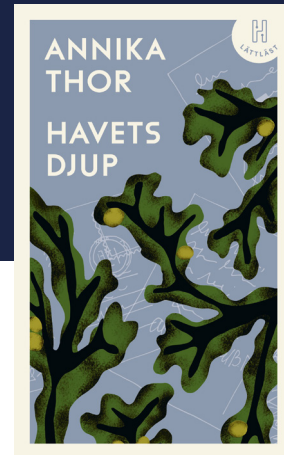

Lärarhandledning

Havets djup

Annika Thor

Ämne:

Svenska, svenska som andraspråk

Årskurs:

7-9

Antal lektioner:

4-10

Om handledningarna:

Till boken *Havets djup* finns förutom denna lärarhandledning en **elevhandledning**. Elevhandledningen kan eleverna arbeta med på egen hand eller tillsammans med andra. Vill man kan också elevhandledningen vara grund för ett gemensamt klassarbete med boken.

I denna lärarhandledning presenteras kort boken och författaren. Därefter ges förslag på hur *Havets djup* kan introduceras, en plan för gemensam läsning och en avslutande bilduppgift.

Uppgifterna i de två handledningarna utgår från det centrala innehållet i Lgr22.

Handledningarna är gjorda av Jenny Edvardsson, www.jennyedvardsson.se.

Centralt innehåll Svenska 7-9

Läsa och skriva

- ▶ Gemensam och enskild läsning. Strategier för att förstå, tolka och analysera texter från olika medier. Att urskilja texters budskap, tema och motiv samt deras syfte, avsändare och sammanhang. Att urskilja innehåll som kan vara direkt uttalat eller indirekt uttryckt i texten.
- ▶ Sammanfattning av texter.
- ▶ Analys av texter med koppling till upphovsperson, tid och andra texter samt utifrån egna erfarenheter, olika livsfrågor och omvärldsfrågor.
- ▶ Gemensamt och enskilt skrivande. Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras uppbyggnad och språkliga drag. Skapande av texter där ord, bild och ljud samspelar.

Tala, lyssna och samtala

- ▶ Olika former av samtal. Att delta aktivt, uttrycka känslor, tankar och kunskaper, lyssna, ställa frågor och föra resonemang, samt formulera och bemöta argument.
- ▶ Att leda ett samtal och sammanfatta huvuddragen i vad som sagts.
- ▶ Muntliga presentationer och muntligt berättande för olika mottagare. Anpassning av språk, innehåll och disposition till syfte, mottagare och sammanhang. Talmanus samt analoga och digitala verktyg för att planera och genomföra muntliga presentationer.

Texter

- ▶ Skönlitteratur för ungdomar och vuxna från olika tider, från Sverige, Norden och övriga världen. Epik, lyrik och dramatik. Texter som belyser människors villkor och identitets- och livsfrågor.
- ▶ Språkliga drag, uppbyggnad och berättarperspektiv i berättande och poetiska texter. Bildspråk, gestaltningar, parallellhandling, tillbakablickar, miljö- och personbeskrivningar samt dialoger.
- ▶ Några skönlitterära genrer och hur de stilistiskt och innehållsligt skiljer sig ifrån varandra.
- ▶ Några skönlitterära betydelsefulla författare och deras verk samt de historiska och kulturella sammanhang som verken har tillkommit i.

Informationssökning och källkritik

- ▶ Informationssökning på bibliotek, på internet, i böcker och massmedier samt genom intervjuer.
- ▶ Hur man refererar, citerar och gör källhänvisningar, även referenser till digitala medier.
- ▶ Hur man sovrar i en stor informationsmängd och prövar källors källkritiskt förhållningssätt.

Centralt innehåll Svenska som andraspråk 7-9

Läsa och skriva

- ▶ Gemensam och enskild läsning. Läsrelaterade aktiviteter och strategier för att förstå, tolka och analysera texter från olika medier. Att urskilja texters budskap, tema och motiv samt deras syfte, avsändare och sammanhang. Att urskilja innehåll som kan vara direkt uttalat eller indirekt uttryckt i texten.
- ▶ Sammanfattning av texter.
- ▶ Analys av texter med koppling till upphovsperson, tid och andra texter samt utifrån egna erfarenheter och referensramar, olika livsfrågor och omvärldsfrågor.
- ▶ Gemensamt och enskilt skrivande. Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras uppbyggnad och språkliga drag. Skapande av texter där ord, bild och ljud samspelar.

Tala, lyssna och samtala

- ▶ Strategier för att förstå och göra sig förstådd när det egna svenska språket inte räcker till, exempelvis omformuleringar, synonymer och att använda olika språk som resurs.
- ▶ Olika former av samtal. Att delta aktivt, uttrycka känslor, tankar och kunskaper, lyssna, ställa frågor och föra resonemang, samt formulera och bemöta argument. Användning av sambandsord för att jämföra, motivera, exemplifiera och problematisera.
- ▶ Att leda ett samtal och sammanfatta huvuddragen i vad som sagts.
- ▶ Muntliga presentationer och muntligt berättande för olika mottagare. Anpassning av språk, innehåll och disposition till syfte, mottagare och sammanhang. Talmanus samt analoga och digitala verktyg för att planera och genomföra muntliga presentationer.

Texter

- ▶ Skönlitteratur för ungdomar och vuxna från olika tider, från Sverige och övriga världen. Epik, lyrik och dramatik. Texter som belyser människors villkor och identitets- och livsfrågor.
- ▶ Språkliga drag, uppbyggnad och berättarperspektiv i berättande och poetiska texter. Bildspråk, gestaltningar, parallellhandling, tillbakablickar, miljö- och personbeskrivningar samt dialoger.
- ▶ Några skönlitterära genrer och hur de stilistiskt och innehållsligt skiljer sig ifrån varandra.
- ▶ Några skönlitterära betydelsefulla författare och deras verk samt de historiska och kulturella sammanhang som verken har tillkommit i.

Informationssökning och källkritik

- ▶ Informationssökning på bibliotek, på internet, i böcker och massmedier samt genom intervjuer.
- ▶ Hur man refererar, citerar och gör källhänvisningar, även referenser till digitala medier.
- ▶ Hur man sovrar i en stor informationsmängd och prövar källors källkritiskt förhållningssätt.

Boken

Havets djup är tredje delen i Annika Thors älskade serie om systrarna Steffi och Nelli i lättläst version.

Fyra år har gått sedan Steffi och Nelli kom till Sverige. Steffi är snart sexton år, till hösten ska hon börja gymnasiet. Hon tänker bli läkare som sin pappa. Hennes lillasyster Nelli bor kvar hos fosterfamiljen på ön. Hon känner sig övergiven och ensam. Steffi lovade deras föräldrar att ta hand om systemen. Har hon svikit sitt löfte?

Föräldrarna fortsätter att skicka brev, men de är inte längre i Wien utan i ett judiskt läger nära Prag. Brevet är korta men Steffi förstår att de har det svårt.

Steffi träffar Judith, en flicka som hon gick i skolan med i Wien. Judith får Steffi att fundera på var hon hör hemma. Judith verkar så säker på vem hon är. Men vem är Steffi? Vem ska hon bli?

Författaren

Annika Thor är uppväxt i Göteborg och utbildad vid Göteborgs universitet, Bibliotekshögskolan i Borås och Dramatiska institutet i Stockholm. Fram till mitten av 1990-talet var hon främst verksam som manusförfattare för film och tv, dramaturg och kulturskribent. Hon debuterade som prosaförfattare 1996 med ungdomsromanen *En ö i havet*, den första i en serie på fyra böcker om de judiska systrarna Steffi och Nelli som kommer till Sverige som flyktingar undan nazismen. Annika har gett ut många böcker och flera av dem är översatta till andra språk. För sina böcker har Annika även tilldelats priser och utmärkelser.

Inför läsningen ?

Boken är en fortsättning på *En ö i havet* och *Näckrosdammen*, där läsaren får möta syskonparet Steffi och Nelli. Har eleverna läst de första två delarna kan ni tillsammans kort sammanfatta handlingen ifrån dem. Skapa en tankekarta och fyll på med viktiga personer, platser och händelser.

Introducera *Havets djup* genom att låta eleverna kortskriva kring titeln. Vilka tankar väcker den hos eleverna? Vad associerar de till? Vad kan en bok med en sådan titel handla om?

Etappläsning och boksamtal i smågrupper

Dela in eleverna i grupper om fem och boken i fem etapper. Vid varje etapp tilldelas eleverna olika roller. När det är dags för samtal presenterar eleverna det som den givna rollen har som uppdrag. Du kan exempelvis låta dina elever få dessa roller:

- ▶ Diskussionsledare
- ▶ Sammanfattare
- ▶ Ordletare
- ▶ Illustratör
- ▶ Persongranskare

Här nedan finns information om det uppdrag som de olika rollerna har.

Diskussionsledare

Diskussionsledaren leder samtalet i gruppen och bestämmer vem som ska prata. Hen ser till att alla i gruppen redovisar sitt uppdrag och frågar om de andra har något att tillägga eller om de håller med. Diskussionsledaren ska ha förberett tre frågor som diskuteras efter att de olika rollerna presenterat sitt uppdrag.

Sammanfattare

Sammanfattaren skriver en kort sammanfattning av de sidor som blivit lästa till denna etapp och redovisar denna muntlig för övriga i gruppen. Hen kommenterar även om det finns någon extra viktig händelse eller om hen hittat ett övergripande tema, en symbol eller en återkommande tanke i texten.

Ordletare

Ordletaren letar upp ovanliga, svåra eller viktiga ord ur texten. Minst 15 ord ska ordletaren ha plockat ut ur texten och de valda orden presenteras med förklaringar under samtalet.

Illustratör

Illustratören väljer ut en scen eller en händelse ur texten och illustrerar den. Illustrationen visar hen för övriga i gruppen.

Persongranskare

Persongranskaren tittar närmare på en eller fler av de personer som finns med på de sidor som man har läst till denna etapp. Hen beskriver hur personen/personerna är och hur de förändras eller utvecklas. Här ska finnas hänvisningar till texten.

Efter läsningen

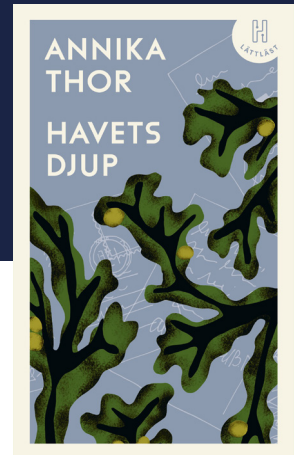
Skapa bilder till boken

Låt eleverna efter läsningen få skapa bilder till boken. De kan exempelvis skapa bilder till de citat de plockat ut eller bilder till en eller flera av rubrikerna. Bilderna kan eleverna exempelvis måla själva. De kan också välja fotografier som finns digitalt eller ta egna fotografier. Till varje bild kan de skriva kapitlets namn eller citat som de utgått ifrån.

Elevhandledning

Havets djup

Annika Thor

Boken

Havets djup är tredje delen i Annika Thors älskade serie om systerarna Steffi och Nelli i lättläst version.

Fyra år har gått sedan Steffi och Nelli kom till Sverige. Steffi är snart sexton år, till hösten ska hon börja gymnasiet. Hon tänker bli läkare som sin pappa. Hennes lillasyster Nelli bor kvar hos fosterfamiljen på ön. Hon känner sig övergiven och ensam. Steffi lovade deras föräldrar att ta hand om systemen. Har hon svikit sitt löfte?

Föräldrarna fortsätter att skicka brev, men de är inte längre i Wien utan i ett judiskt läger nära Prag. Brevet är korta men Steffi förstår att de har det svårt.

Steffi träffar Judith, en flicka som hon gick i skolan med i Wien. Judith får Steffi att fundera på var hon hör hemma. Judith verkar så säker på vem hon är. Men vem är Steffi? Vem ska hon bli?

Textfrågor ?

Det finns frågor till bokens alla kapitel, samlade till tre kapitel åt gången. Innan du börjar läsa ett kapitel är det bra att läsa igenom frågorna så att du vet vad de handlar om. Som du kommer att märka är det olika typer av frågor. Några är rena faktafrågor, där svaren hittas i texten. Andra är frågor där du själv behöver dra slutsatser och läsa mellan raderna. Det finns också frågor där du får fundera över vad du själv tycker.

Bara trettio ord, Som otäcka insekter, Vackra Vera

1. Barn från fattiga familjer brukar inte studera. Vad är det som gör att Steffi och hennes kompis Maj kan studera?
2. Vad är Theresienstadt?
3. Vad är det som blir som "otäcka insekter"?
4. Varför kan inte Steffi gå på dans?
5. Steffi känner en oro inför att kompiserna Vera ska bli fotograferad. Tror du att det är en korrekt känsla? Vad är det som kan gå fel?

Oro för framtiden, Ut till ön, Något är annorlunda

1. Varför säger Hedvig Björk att Steffi ska gå reallinjen?
2. Vad för hjälpkommittén för något?
3. Det är inte lätt att vara fiskare. Vilka svårigheter och problem berättar farbror Evert om?
4. Nelli verkar sur på Steffi. Hur märker man det i texten och varför är hon sur?

Steffi säger ja, I lånad klänning, På dansrestaurang

1. Varför säger Hedvig Björk att Maj inte lämnade in något prov?
2. Vad är det som gör att Steffi bestämmer sig för att följa med på dans?
3. Har du sett eller använt papiljotter någon gång?
4. Steffi och Vera bestämmer sig för att följa med Bengt och Rikard till kolonilotten. Tycker du att de gör rätt?

En hård kyss, Hedvig Björk har ett förslag, Judith från Wien

1. Vad kan man göra när någon rör vid en trots att man själv inte vill?
2. Vad är det för förslag som Hedvig Björk har?
3. Vem tror du flickan på spårvagnen är?
4. Varför har Judiths bröder åkt till Palestina?

På ölkaféet, Bruna paket, Lögner

1. Varför går Steffi till ett ölkafé?
2. Vad får Steffi veta på kaféet?
3. Steffi är arg på Vera och vill först inte träffa henne. Vad beror det på?
4. Steffi får ett kort från sin pappa men en del ord är överstrukna. Varför är de det och vem är det som strukit över dem?
5. Nelli är arg på sina föräldrar. Hon upplever att de skickade bort dem för att de inte vill ha sina barn (sida 72). Vad var den egentliga anledningen till att Steffi och Nelli skickades bort?

Vem är jag?, Sommarplaner, Sommarlov med skola

1. Vad är det som får Steffi att fundera över vem hon är?
2. Vilka sommarplaner har Steffi? Påminner hennes sommarplaner om dina?
3. Har du gått i sommarskola någon gång?
4. Steffi upplever att det finns en annan Vera under den glada flickan (sida 84). Vad är det som har hänt med Vera, tror du?

Midsommar på ön, Tar kriget slut snart?, Själsfränder

1. Varför firar inte människorna som bor på ön midsommar?
2. Hedvig Björk säger att nyheterna från BBC är sannare än de svenska radionyheter. Hur menar hon?
3. Vad är det Maj berättar för Steffi om Vera?
4. Vad innebär det att vara själsfränder?

Vera berättar sanningen, Steffi skäms, Ett svek

1. Vera berättar att hon är gravid men också att hon ska gifta sig. Hur reagerar Steffi?
2. Steffi skäms, över vad?
3. Vad är en kibbutz?
4. På sidan 102 står det "Hur kunde du svika ditt folk?". Vad menar Judith när hon säger det till Steffi?

Fotot på Vera, Efterlängtat besök, Det svåra samtalet

1. Vad är det för foto som Steffi hittar?
2. Varför berättade inte Vera för någon vad som hände hos fotografen?
3. Vera bestämmer sig för att gå ur Pingstkyrkan. Varför det?

Tjuven, Nelli vill fly, Ett svart hål

1. Vem är tjuven? Vad har tjuven gjort?
2. Varför vill Nelli fly?
3. På sidan 124 säger Nelli: "Man blir inte bättre för att man har pengar." Håller du med henne?
4. Vad är tyfus för något?
5. Steffis och Nellis mamma är död. Steffi upplever att hon faller ner i ett svart hål av förtvivlan. Vad menas med "ett svart hål av förtvivlan"?
6. Hur tror du Nelli kommer att reagera när Steffi berättar för henne om mammans död?

Steffi måste berätta, Göra det bästa av livet, Förlåtelse, Inte som förr

1. Nelli säger att det är hennes fel att mamman dött. Vad menar hon?
2. Varför tror du att Nellis och Steffis föräldrar skickade iväg dem till Sverige?
3. Varför söker Steffi upp Judith på det judiska barnhemmet?
4. Vad tror du händer med Nelli och Steffi i framtiden? Hur kommer deras liv att se

Skrivuppgift som kan bli en muntlig presentation

Författarporträtt

I denna uppgift ska du få söka reda på fakta om författaren Annika Thor. Du ska skriva om biografi (hennes liv), om författarskapet (böcker som hon skrivit) och om boken du precis läst (*Havets djup*). Ta hjälp av punkterna nedan när du ska läsa in dig och samla information.

Biografi

- ▶ födelseår
- ▶ uppväxtmiljö
- ▶ utbildning
- ▶ särskilda intressen
- ▶ familj och andra relationer

Författarskap

- ▶ debutroman (titel och årtal)
- ▶ när fick hon sitt genombrott som författare
- ▶ vilken/vilka genre/r skriver författaren i?
- ▶ några centrala verk av författaren och en kort beskrivning av dem
- ▶ centrala teman i författarskapet

Havets djup

- ▶ Vad handlar *Havets djup* om?
- ▶ Vilka teman finns i *Havets djup* (kärlek, klasskamp, kvinnoroll...)?
- ▶ Vilket budskap finns i *Havets djup*?
- ▶ Kan du hitta spår av författarens liv i *Havets djup*?
- ▶ Vilka spår av vår historia kan du se i *Havets djup*?

Sammanställ din information till en faktatext där du presenterar Annika Thor. Vill du kan informationen sedan användas för en muntlig presentation för klassen. Gör då om faktatexten till ett bildspel, som du kan visa medan du berättar om författaren.